

Three Accents of Toponym: Using Thai, English and Chinese on Public Signs in Lampang Municipality

Pinyapan Potjanalawan

Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social science, LampangRajabhat University

Anthicha Munkong

Faculty of Humanities and Social science, LampangRajabhat University

Wit Sethakorn

Faculty of Humanities and Social science, LampangRajabhat University

Received: July, 27 2017 **Accepted:** October, 17 2017

Abstract

This research article focuses on the politics of linguistic on public signs for tourism. The purpose was to analyze the use of toponym in three languages (Thai, English, and Chinese) on public signs in the area of Lampang Municipality. This research was operated under a linguistic landscape framework that emphasizes on the power relation of the determination of translation. The results illustrate that the translation of public signs varies depending on different groups who possess the knowledge power. This variation leads to the lack of standardization and difficulties in implementation and usage. At the same time, this phenomenon also reduces the local power for governing themselves.

Keywords: Linguistic landscape, public sign, tourism, Lampang Municipality

"ภูมินาม" สามภาษา: การใช้ภาษาไทย อังกฤษและจีนบนป้ายชื่อสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลนครลำปาง¹

ภิญญพันธุ์ พจนะลาวัณย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อัญธิชา มั่นคง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

วิศท์ เศรษฐกร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ได้รับบทความ: 27กรกฎาคม2560 ตอรับตีพิมพ์: 17ตุลาคม2560

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการเมืองของภาษาที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเลือกใช้ "ภูมินาม" ทั้งสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนบนป้ายบอกทางและป้ายชื่อในเขตเทศบาลนครลำปาง ภายใต้กรอบแนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ที่จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการกำหนดภาษาดังกล่าว ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การกำหนดภาษาบนแผ่นป้ายมีอำนาจของหลายฝ่ายเข้ามากำกับมาตรฐานที่ต่างกันไป จนทำให้เกิดความสับสนในการใช้จริงทั้งยังเกิดปัญหาในระดับปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ ป้ายชื่อสาธารณะ การท่องเที่ยว เทศบาลนครลำปาง

¹แผนงานวิจัย ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทนำ

เนื่องจากว่าป้ายสาธารณะเป็นสื่อหนึ่งที่มีถูกกละเลียบบทบาทและอำนาจของมัน ทั้งที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนิยามและให้ความหมายของภูมิทัศน์เมืองจึงนับได้ว่าป้ายสาธารณะเป็นอำนาจในชีวิตประจำวันประเภทหนึ่งงานวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจทางการเมืองที่อยู่ในการเลือกใช้ภาษาโดยจะแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และกระบวนการเกิดขึ้นของป้าย ตลอดจนอำนาจจากหลายหน่วยงานที่มีต่อป้ายดังกล่าวที่ไม่สามารถแยกขาดได้จากโครงสร้างทางอำนาจการเมืองในขอบเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเลือกใช้ "ภูมินาม" ทั้งสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทยภาษาอังกฤษและภาษาจีนบนป้ายบอกทางและป้ายชื่อในเขตเทศบาลนครลำปาง

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้

งานวิจัยนี้ที่ใช้กรอบแนวคิด ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ (Linguistic landscape)(ภัทรนิษฐ์ ศรีจอมทอง, 2559 : 1-2)อันเป็นแนวทางการศึกษาภาษาบนแผ่นป้ายในพื้นที่สาธารณะ (language on signs in public space)โดยเฉพาะป้ายที่มีการใช้ภาษามากกว่าหนึ่งในป้ายเดียวแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางภาษาไม่ว่าจะเป็นแผ่นป้ายทวิภาษา (2 ภาษา-bilingual signs) หรือ แผ่นป้ายพหุภาษา (หลายภาษา-multilingual signs)ที่แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตทำให้เห็นบริบทของการเมืองและภาษาในชีวิตประจำวัน

กระนั้นเราต้องแยกจากสิ่งที่เรียกว่า ปรากฏการณ์การปนภาษา (language mixing) ที่แสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนานาภาษา ด้วยการนำภาษาที่ต่างกันมาใช้ร่วมกันในสาระหรือบริบทเพียงอย่างเดียว (ภัทรนิษฐ์ : 12) เกิดมาจากการติดต่อของผู้คนที่มีภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างกันในสถานที่และเวลาเดียวกันที่ทำให้เห็นลักษณะของการผสมผสาน (hybridization) ระหว่างภาษาในประโยคเดียวกัน (ภัทรนิษฐ์ : 160-161) เช่น การปนระหว่างภาษาไทยกับอังกฤษ (ราคาสุดช็อค!), ภาษาล้านนากับอังกฤษ (กาดหลวงแอร์พอร์ต) แม้กระทั่งภาษาไทยกับล้านนา (กาดของคนเชียงใหม่ ตลาดวโรรส) (ภัทรนิษฐ์ : 13-16)

การใช้ภาษาในการสื่อสารสะท้อนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (power relations) ของกลุ่มคนที่มีอำนาจเหนือกว่ากลุ่มอื่นๆ อีกส่วนหนึ่งสะท้อนมิติหรือลักษณะที่โดดเด่นของกลุ่มคนที่ใช้ภาษานั้นๆ(ภัทรนิษฐ์ : 11) ความสัมพันธ์เชิงอำนาจบนแผ่นป้าย (Power relations on signs)เห็นได้จากการเลือกใช้ภาษาที่ใช้บนแผ่นป้ายทั้งป้ายเดียวกันและป้ายในพื้นที่สาธารณะเดียวกัน สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับคนจากพื้นที่อื่น อาจพบความพยายามของคนในพื้นที่ที่จะแสดงอำนาจของตนผ่าน “ภาษา” ของตน แต่ภาษาที่ครอบงำอาจมาจากส่วนกลางเช่น ภาษาไทย ในเขตภาคเหนือที่เป็นภาษาระดับชาติ (national language) ที่ได้มีการประกาศให้เป็นภาษาราชการและใช้ในการศึกษาของชาติ (ภัทรนิษฐ์ : 16)

จากทฤษฎีดังกล่าวกล่าวอาจนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยนี้ได้ในส่วนความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ปรากฏอย่างเป็นพลวัตในการเลือกใช้ภาษาบนแผ่นป้ายในพื้นที่สาธารณะที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐ หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเทศบาลนครลำปางที่สัมพันธ์กับป้ายเพื่อการท่องเที่ยว

การทบทวนวรรณกรรม

อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกแสดงให้เห็นมิติของความสัมพันธ์เชิงอำนาจส่วนกลุ่มหลังมีความสัมพันธ์กับแนวคิดด้านคติชนวิทยาที่ให้ความหมายการตั้งชื่อที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจสังคม

กลุ่มแรก ได้แก่ *ภูมิทัศน์ภาษาในล้านนา* (2559) ของ ภัทรธินิษฐ์ ศรีจอมทอง มีประโยชน์ในการประยุกต์ใช้กับงานวิจัยนี้ที่ใช้กรอบแนวคิด ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ (Linguistic landscape)(ภัทรธินิษฐ์ : 3) ภัทรธินิษฐ์ชี้ว่า ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์มีบทบาทหน้าที่ 2 ประการ ได้แก่ หน้าที่ในการให้ข้อมูลความรู้ (informational function) และหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ (symbolic function) แต่ในหนังสือเล่มนี้จะทำการวิเคราะห์ป้ายที่ปรากฏทั่วไปครอบคลุม 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าเป็นป้ายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งยังเน้นไปที่การมองผ่านภาพใหญ่อย่างโลกาภิวัตน์ทางภาษา, การปนภาษาระหว่างภาษาต่างๆ รวมไปถึงการอธิบายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ล้านนาในภาษาและลักษณะทางวัฒนธรรม และ*การตั้งชื่อถนนในกรุงเทพมหานคร*(2554) ของ นปิตา จิตมุง ศึกษาเชิงประวัติศาสตร์และภาษา ในประเด็นที่มาและความหมายของชื่อถนนในกรุงเทพมหานคร ลักษณะทางภาษาและปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งชื่อ จุดเด่นก็คือ การชี้ให้เห็นถึงปัจจัยการตั้งชื่อถนนที่นอกจากจะทำให้เห็นถึงมิติทางกายภาพแล้ว ยังมีมิติของความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชื่อชั้นของถนน นั่นคือ ถนนที่มีความสำคัญหรือเป็นสายหลัก มีขนาดใหญ่ จะเป็นชื่อจากกษัตริย์และเหตุการณ์สำคัญ อย่างไรก็ตามเป็นงานที่มองในมิติของภาษาไทยเป็นหลักนอกจากนั้นยังมีบทความ "การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน" (2546) โดย ดาเรศ บรรเทงจิตร ที่แสดงให้เห็นถึงการประเภทการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันด้วยระบบต่างๆ

กลุ่มที่สอง คือ *ภูมินามของหมู่บ้านในจังหวัดลำปาง*(2551) โดย โอรารัตนภักดีและวิมลศิริกลีนบุผา ศึกษาเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับภูมินามของหมู่บ้านในจังหวัดลำปางโดยศึกษาทั้งในส่วนของประวัติความเป็นมาลักษณะภาษาและคุณค่าของภูมินามหมู่บ้านผลของการศึกษาภูมินามจำนวน 985 ชื่อพบว่าโครงสร้างทางภาษาของภูมินามหมู่บ้านในส่วนโครงสร้างทางความหมายศึกษาพบว่าความหมายที่ปรากฏมากที่สุดของศัพท์หลักคือ "ลักษณะทางภูมิศาสตร์" ภูมินามของหมู่บ้านยังมีคุณค่าในแง่ที่สามารถสะท้อนให้เห็นลักษณะต่างๆของจังหวัดลำปางได้ทั้งลักษณะทางกายภาพตลอดจนสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมโดยจำแนกได้เป็น 7 ด้านได้แก่ลักษณะทางภูมิศาสตร์, พรรณพืช, พรรณสัตว์, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, ตำนานและนิทานพื้นบ้าน, วิถีชีวิตความเชื่อ สุดท้ายคือ ค่านิยมและลักษณะทางการปกครองและ "การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี" (2555) โดย เมฆม สอดส่องกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจเกี่ยวกับธุรกิจการค้าของชาวไทยเชื้อสายจีนและวิเคราะห์เกี่ยวกับการตั้งชื่อร้านของชาว

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ไทยเชื้อสายจีน ระยะเวลาที่มีการก่อตั้งกิจการมากที่สุดในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2516 - 2525 ร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีนแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือโครงสร้างและความหมายของชื่อร้าน ชื่อโครงสร้างของชื่อร้านแบบที่นิยมมากที่สุดคือโครงสร้างแบบมีส่วนประกอบเดียวส่วนการวิเคราะห์ทางความหมายพบว่า ชื่อร้านภาษาจีนและภาษาไทยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันโดยใช้กลวิธีการแปลงการทับศัพท์และการหาค่าที่มีเสียงคล้ายกันมีความหมายเป็นมงคล

จะเห็นว่างานกลุ่มแรกนั้นแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีของงานวิจัยมากกว่า โดยเฉพาะงานของภัทรนิษฐ์ ส่วนงานของนปिता แม้จะมุ่งไปที่ชื่อภาษาไทยแต่ก็ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นในกระบวนการการตั้งชื่อหรือเลือกใช้ชื่อนั้นสาธารณะ

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นสหวิทยาการระหว่างการวิเคราะห์เมืองและอำนาจประวัติศาสตร์และภาษาศาสตร์โดยอาศัยข้อมูลเชิงเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลเชิงเอกสารก็คือ งานวิจัยวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อมูลภาคสนามก็คือ การสำรวจแผนป้ายสาธารณะในเขตเทศบาลนครลำปาง เพื่อระบุตำแหน่งของป้าย และการใช้ภาษาของป้าย การสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันได้แก่บุคลากรในสำนักงานการช่าง, สำนักงานการท่องเที่ยว เทศบาลนครลำปาง, การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง และการสัมภาษณ์เชิงลึกแขวงทางหลวงลำปาง และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย ป้ายสาธารณะที่ครอบคลุมป้ายชื่อนถนนของเทศบาลนครลำปาง, ป้ายของกรมทางหลวง, ป้ายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึงป้ายชื่ออาคารสถานที่ของหน่วยงานราชการต่างๆที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปางในพื้นที่ 22.17 ตารางกิโลเมตร (เทศบาลนครลำปาง, 2560)

กรอบแนวความคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นในการกำหนดและเลือกใช้ภาษาในป้ายสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวเป็นหลักโดยผ่านแนวคิด ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ (Linguistic landscape) ที่แสดงให้เห็นว่าภาษาที่ถูกใช้สะท้อนถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่สาธารณะในที่นี้คือป้ายชื่อสาธารณะในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีได้มีเพียงอำนาจของเทศบาลนครลำปางเท่านั้น

ผลการวิจัย

ในฐานะแผนงานวิจัยที่ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อยอีก 2 โครงการ ทำให้แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ประวัติศาสตร์และที่มาของป้ายในลำปาง, ข้อค้นพบที่พบในป้ายบอกทางและอาคารสถานที่ในเขตเทศบาลนครลำปางและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ต่างส่งผลต่อฝ่ายปฏิบัติงาน

1. ประวัติศาสตร์และที่มาของป้ายในลำปาง

งานวิจัยนี้ให้ความสนใจกับป้ายสาธารณะที่สัมพันธ์กับรัฐและหน่วยงานราชการเป็นหลัก แต่ควรทำความเข้าใจเสียก่อนว่าป้ายชื่ออาคารสถานที่นั้นมิได้มีต้นกำเนิดมาจากรัฐฝ่ายเดียว แต่เกิดขึ้นภายใต้บริบทสังคมเศรษฐกิจชุดหนึ่งที่มีทั้งฝ่ายรัฐ เอกชน รวมไปถึงองค์กรทางศาสนาอย่างวัดป้ายแรกๆ ที่สามารถนำมาอ้างอิงได้ก็คือ ป้าย “ศาลนครลำปาง” อันเป็นป้ายหน่วยงานของรัฐ ที่ปรากฏในภาพถ่ายราวพุทธศตวรรษ 2420-2440 ป้ายดังกล่าวถูกใช้เพื่อระบุสถานที่ที่มีลักษณะเป็นป้ายไม้ที่ตั้งอยู่บนเสา 2 ต้น มีการเขียนคำว่า “ศาลนครลำปาง” เป็นอักษรไทยและกำกับด้วยอักษรธรรม แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของสองวัฒนธรรม นั่นคือ สยามในฐานะผู้ปกครอง และคนเมืองที่ได้รับจารีตอ่านออกเขียนได้มาจากวัด คาดการณ์ว่าการใช้ป้ายแพร่หลายกันในหมู่ชาวจีนอยู่แล้ว นั่นคือ การใช้ป้ายชื่อร้าน มีลักษณะเป็นป้ายไม้ที่ใช้ติดตั้งบริเวณหน้าร้าน บนป้ายมีทั้งประเพณีแต่อักษรจีนล้วน รวมแบบที่มีทั้งอักษรจีนและอักษรไทยกำกับ ยังพบว่าป้ายร้านค้าบริเวณตลาดจีน อ.เมือง ลำปาง ได้มีการใช้ตัวอักษรหลายชนิดรวมกันอยู่นั่นคือ อักษรไทย, อักษรธรรม, ภาษาอังกฤษ, อักษรพม่า(ศรีชนา เจริญเนตร, 2560)

ป้ายสะพานรัชฎาภิเศก เกิดขึ้นพร้อมกับการสร้างสะพานดังกล่าวที่เปิดใช้ในปี พ.ศ.2460 มีการระบุชื่อไว้บนคานบนของสะพานเป็นป้ายภาษาไทยเพียงอย่างเดียว คาดว่าการทำตัวอักษรที่เขียนว่า “มีนาคม 2460” บริเวณหัวเสาของสะพานก็น่าจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกับป้ายสถานีรถไฟ ปรากฏภาพสถานีรถไฟและมีตัวอักษรที่เขียนว่า “ลำปาง” และ “Lampang” ปรากฏอยู่ ภาพนี้ถ่ายไว้ไม่เกินปี 2465 ก่อนที่เจ้าบุญวาทย์วงษ์มานิตจะถึงแก่พิราลัย แต่ยังไม่ทราบว่ ป้ายชื่อสถานีรถไฟข้างรางรถไฟถูกติดตั้งเมื่อใด นอกจากอาคารร้านค้าแล้ว ยังพบการจัดทำป้ายชื่อวัดอีกด้วย ที่เป็นที่รู้จักกันดีคือ ผลงานของ ปวน สุวรรณสิงห์ (หรือ ปวน สุวรรณสิงห์) ศิลปินชาวลำปางผู้มีเชื้อสายพม่า เขามีผลงานทำป้ายวัดหมื่นกาศ, วัดพิชัย, วัดชมพูหลวง ฯลฯ ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2490 ลงมาเป็นอย่างดี ลักษณะของป้ายวัดคล้ายคลึงกับป้ายร้านค้า ผิดแต่ว่าป้ายชนิดนี้มีแต่ตัวอักษรภาษาไทย ขณะที่ป้ายร้านค้าจะเป็นป้ายลักษณะสองภาษา (เขียนไว้ และคณะ, ม.ป.ป.)

ป้ายของหน่วยงานราชการสัมพันธ์กับการขยายตัวของระบบราชการในพื้นที่ ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาจนถึงระบอบประชาธิปไตย การบ่งบอกชื่อและสถานที่ของหน่วยงานราชการเป็นการตอกย้ำอำนาจรัฐและความสำคัญของรัฐ แต่ยังไม่พบหลักฐานป้ายเก่าของหน่วยงานราชการหลงเหลือเท่าใดนักในเขตลำปาง แม้สิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นในทศวรรษ 2500-2510 จะยังคงหลงเหลืออยู่เช่น ศาลากลางจังหวัดลำปางหลังเดิม, ศาลหลักเมืองลำปาง, สนามกีฬาากลางจังหวัดลำปาง, อดีตสถานีโทรทัศน์ช่อง 8, ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ฯลฯ แต่ป้ายก็คงจะถูกปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลาอย่างไรก็ตาม นอกจากอาคารสถานที่แล้วระบบคมนาคมขนส่งสมัยใหม่ยังต้องการข้อมูลและป้ายเพื่อระบุตำแหน่งอ้างอิงจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่งด้วย สถานีรถไฟ อาจเป็นระบบแรกที่ใช้ป้ายมีความจำเป็น ในยุคหลังเมื่อการเดินทางรถไฟถูกแทนที่ด้วยถนน และทางหลวงโดยเฉพาะหลังจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา มีการจัดระบบ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ป้ายสัญญาณบนท้องถนนขึ้นอย่างเป็นล่ำเป็นสันแผ่นป้ายต่างๆในที่สาธารณะ น่าจะเกี่ยวพันกับหน่วยงานอย่าง กรมทางหลวงที่มีบทบาทอย่างจริงจังในการวางมาตรฐานป้ายชื่อ และป้ายสัญญาณเพื่อการคมนาคมบนทางหลวง ไม่ว่าจะเป็นป้ายชื่อของหมู่บ้านต่างๆ แสดงให้เห็นว่า ผู้เดินทางได้เข้าสู่เขตของหมู่บ้านต่างๆ แล้ว, ป้ายที่ระบุเส้นทางของสถานที่ต่างๆสำหรับนักเดินทาง รวมถึงป้ายที่ระบุสถานที่สำคัญอย่างเช่น ชื่อแม่น้ำ ลำคลอง การระบุชื่อและตำแหน่งดังกล่าวคงสัมพันธ์กับเทคโนโลยีการทำแผนที่ทหารช่วงสงครามเย็นที่ขยายตัวขึ้นจนสามารถระบุพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ได้แม่นยำขึ้นกว่าช่วงก่อน (เก่งกิจ กิติเรียงลาภ, 2559)

ขณะที่พื้นที่ในเขตเมือง แผ่นป้ายต่างๆ ที่แสดงถึงภูมิทัศน์ภาษาแต่แรกคงเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยที่มีบทบาทควบคุมเขตการปกครองส่วนภูมิภาคโดยตรง ก่อนค่อยๆ จะโอนหน้าที่มาให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมารับผิดชอบ พบหลักฐานว่า อำนาจการตั้งชื่อถนนและการทำป้ายบอกชื่อนั้นอยู่ในอำนาจของนายทะเบียนท้องถิ่น นั่นคือ เทศบาลโดยตรง..."ให้เทศบาลตั้งชื่อถนน ตรอก ซอยในเขตเทศบาลทุกแห่งจนครบและทำป้ายบอกชื่อไว้หัวถนนปลายถนนและตรงมุมทางแยก...โดยภาระหน้าที่เกี่ยวกับชื่อนี้ ตกอยู่กับอำนาจของ "นายทะเบียนท้องถิ่น" หรือ "ผู้อำนวยการเขต" เรื่อยมา เพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงานทะเบียนราษฎร และด้วยว่าชื่อนั้นสำคัญว่าเขตชุมชนใดอยู่แห่งท้องถิ่น" (นปนิดา จิตมุง, 2554 : 29) ทั้งยังมีการกล่าวถึงเกณฑ์การตั้งชื่อถนนด้วยว่าให้นายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบประวัติความเป็นมาเพื่อเป็นเหตุประกอบการตั้งชื่อ และหากจะเปลี่ยนแปลงก็ย่อมได้ แต่ต้องตรวจสอบให้ดีเนื่องจาก "จะมีผลกระทบต่อประวัติศาสตร์ทะเบียนประวัติ เอกสารและหลักฐานต่างๆ" (นปนิดา : 30)

การอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวในระดับประเทศ ทำให้ป้ายริมถนนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นตัวสื่อความหมายให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากกำเนิดของป้ายชื่อสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวแล้ว ป้ายเดิมที่มีอยู่ก็มีส่วนต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวไปด้วย ในกรณีนี้ได้แบ่งป้ายที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) ป้ายชื่อถนน พบมากที่สุดอยู่ในขอบเขตของอำนาจเทศบาลนครลำปางในการกำหนดเส้นทางและควบคุมชื่อ หรือความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลถนน การจัดทำแผนที่อันสัมพันธ์กับงานทะเบียนราษฎร ทั้งหมดเป็นป้าย 2 ภาษา ไทย-อังกฤษ
- 2) ป้ายบอกทางที่ให้ข้อมูลว่า จุดหมายของผู้เดินทางไปอยู่ในทิศทางใด บางป้ายก็จะมีระยะทางกำกับเป็นหน่วยเมตร หรือกิโลเมตร มีทั้งป้าย 2 ภาษา ไทย-อังกฤษ และป้าย 3 ภาษา ไทย-อังกฤษ-จีน, ป้ายเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นของกรมทางหลวง เทศบาลนครลำปางไม่มีอำนาจใดที่จะไปปรับปรุงหรือแก้ไข
- 3) ป้ายสนับสนุนการท่องเที่ยวและป้ายชื่อสถานที่สำคัญที่สามารถใช้เป็นจุดอ้างอิง ไทย-อังกฤษ, ไทย-อังกฤษ-จีน, ไทย-ล้านนา-อังกฤษ-จีน, ป้ายเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นของวัด, เอกชนหรือกรมทางหลวง เทศบาลนครลำปางไม่มีอำนาจใดที่จะไปปรับปรุงหรือแก้ไข

2. ข้อค้นพบจากป้ายบอกทางและอาคารสถานที่ในเขตเทศบาลนครลำปาง

ส่วนนี้จะแสดงให้เห็นการศึกษาเชิงภาษาศาสตร์เพื่อแสดงให้เห็นถึงหลักการเทียบกับลักษณะการใช้งานจริงที่มีปัญหา อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในเขตท้องถิ่นที่ขาดความเชี่ยวชาญในแขนงความรู้ทางภาษาศาสตร์อันสะท้อนถึงสถานะที่ไร้อำนาจในการกำหนดการใช้ภาษาโดยตัวของพวกเขาเองในที่นี่จะมองผ่านการแปล 3 ประเภท นั่นคือ การแปลไทย-อังกฤษ, ไทย-จีน และไทย-จีน-อังกฤษ

2.1 การแปลภาษาไทย-อังกฤษ

โครงการวิจัย การตั้งชื่อถนนในเขตเทศบาลนครลำปาง (ภายใต้แผนการวิจัยนี้) โดย ฤทัย พานิช และ นิธยา มูลปินใจที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยและอังกฤษบนแผ่นป้ายสาธารณะ พบว่ารายชื่อถนนหลักและถนนรองในเขตเทศบาลนครลำปางที่มีการใช้อักษรไทยและอักษรโรมันกำกับมีข้อสังเกตทั้งในระดับการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน และเชิงพื้นที่ดังนี้

1) ด้วยความสำคัญเป็นอย่างสูงของภาษาอังกฤษที่สัมพันธ์กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ด้านการทูต การเมือง การค้าขาย ตลอดจนงานวิชาการและการท่องเที่ยว ทั้งภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในระดับนานาชาติ การแปลภาษาด้วยการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน หรือที่เรียกกันว่า Romanization เป็นวิธีการหนึ่งที่มีอยู่หลายรูปแบบดาร์เรศ บรรเทึงจิตรชี้ว่า การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันมี 2 แบบ นั่นคือ การถอดอักษรตามวิธีอ่านหรือแบบถ่ายเสียง (transcription) และถอดอักษรตามวิธีเขียน (transliteration) ซึ่งการถอดตามวิธีเขียนนั้นง่ายต่อการสืบค้นยังคงคำเดิมแต่จะออกเสียงตามได้ยาก (ดาร์เรศ บรรเทึงจิตร, 2560)

หลักเกณฑ์การถอดอักษรเป็นโรมัน มีดังนี้หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียงของราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) องค์การนี้เป็นหน่วยงานที่เก่าแก่ที่สุดที่ประกาศใช้หลักเกณฑ์มาตั้งแต่ปี 2482 เพื่อใช้เขียนนามศัพท์ต่างๆ ที่เน้นการถอดอักษรแบบถ่ายเสียง และตามวิธีเขียน ต่อมาปี 2520 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเขียนชื่อจังหวัด เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอเพื่อใช้ในวงการราชการ ปี 2542 ก็ได้ปรับปรุงเกณฑ์อีกครั้งหนึ่ง (ดาร์เรศ บรรเทึงจิตร, 2560)

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน-ห้องสมุดรัฐสภา (American Library Association - Library of Congress : ALA-LC) ได้กำหนดการถอดอักษรในภาษาต่างๆ เพื่อใช้ในการลงรายการบรรณานุกรมเอกสาร โดยใช้วิธีการราชบัณฑิตยสถานมาใช้ แต่เพิ่มเครื่องหมายออกเสียงให้กับสระเพื่อแยกความแตกต่างของสระเสียงสั้นและเสียงยาว หรือเสียงคล้ายกันได้ (ดาร์เรศ บรรเทึงจิตร, 2560)

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) ในนาม Information and documentation --- transliteration of Thai, (ISO 11940 : 1998) ได้กำหนดมาตรฐานขึ้นมาในปี 1998 เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารสากลในการเขียนให้ชัดเจนเพื่อนำมาใช้ถ่ายทอดกลับได้อย่าง

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

สมบูรณ์ไม่ว่าโดยคนหรือเครื่องจักร จึงกำหนดการถอดอักษรตามวิธีการเขียน ทำให้อักษรไทยแต่ละตัวถูกถอดเป็นอักษรโรมันและสัญลักษณ์กำกับที่ไม่ซ้ำกัน แต่มักยากในการจดจำ เนื่องจากมีเครื่องหมายออกเสียงจำนวนมาก (ดาเรศ บรรเทิจิตร, 2560)

นอกจากนี้ยังมี ระบบถอดอักษรโรมันของสหประชาชาติสำหรับชื่อทางภูมิศาสตร์ (United nations Romanizationsystems for geographical names) (UNGEGN Working Group on Romanization Systems, 2017) จากที่กล่าวมา หลักเกณฑ์ที่เป็นนิยามมากที่สุดน่าจะเป็น หลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานที่มีสถานะทางอำนาจในนามองค์กรและความแพร่หลาย เห็นได้จากการใช้เป็นระบบอ้างอิงของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน-ห้องสมุดรัฐสภา

2) แม้หลักเกณฑ์ราชบัณฑิตยสถานจะเป็นเกณฑ์ที่นิยม แต่มาตรฐานอันกว้างขวาง ก็นำไปสู่การใช้คำที่อาจไม่สื่อความหมายในการใช้ในลักษณะอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวอันเป็นประเด็นวิจัยนี้เนื่องจากบางครั้งการแปลไม่สื่อสารกับคนไทยที่ไม่รู้จักระบบของราชบัณฑิต เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เห็นได้จากการถอดชื่อภูมิศาสตร์ที่มีหลักว่าไม่ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษแต่ให้ทับศัพท์ไปเลย เช่น คำว่า THANONแทนคำว่า “ถนน” (ราชบัณฑิตยสถาน: 9) แทนคำว่า ROAD หรือคำอื่นๆที่สื่อความหมายไปทางนี้

3) มิเพียงเท่านั้น การยึดเกณฑ์แบบราชบัณฑิตยสถานแบบตรงไปตรงมาก็นำไปสู่การตั้งชื่อที่แปลกประหลาดในภาษาอังกฤษ เช่น ป้ายของเทศบาลนครลำปาง (ป้ายโลหะพื้นสีเขียว) บริเวณถนนลำปาง-เชียงใหม่ ที่ระบุชื่อภาษาไทยคือ “สุสานไตรลักษณ์” แล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “SUSAN TRAILAK” ที่เนื่องมาจากการแปลทับศัพท์คำว่า “สุสาน” อันมีลักษณะเป็นคำสามัญนาม (ราชบัณฑิตยสถาน: 9) หรือป้ายสี่แยกสนามบินของกรมทางหลวงที่แปล “ทางแยก สนามบิน” เป็น “SANAMBININTERSECTION” โดยใช้การทับศัพท์คำว่า สนามบิน ไปเสีย

4) กระนั้นการแปลไทยเป็นอังกฤษบนแผ่นป้าย กรณีเทศบาลนครลำปาง ก็ยังพบความสับสนในการแปลที่ไม่ได้มาตรฐานจากการสำรวจภาคสนามพบลักษณะการแปลต่างๆดังนี้คำศัพท์เดียวกันในภาษาไทย แต่กลับมีการเลือกใช้ในภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะคำว่า “ถนน” พบการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน 3 คำ ได้แก่ THANON (ทับศัพท์ จำนวน 47 คำ) ROAD (จำนวน 4 คำ) และ STREET (จำนวน 2 คำ), การถอดตัวอักษรไทยเป็นอักษรโรมันที่พบใช้ในชื่อถนนฯ นั้น มีรูปแบบการใช้ที่หลากหลาย เช่น คำว่า “ถนน” บางแห่งก็ใช้ THANON บางแห่งก็ใช้ THA NON (เว้นวรรค) คำว่า “ถนนนาแก้ว” บางแห่งใช้ “THANON NAGUAM” บางแห่งใช้ “THANON NAH GUAM”

ระบบการเทียบอักษรไทยกับอักษรโรมันไม่เป็นไปในทางเดียวกัน และไม่ตรงตามเกณฑ์หลักการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียงของราชบัณฑิตยสถาน เช่นในตารางที่ 1 คำว่า “ตรอก” ที่มีใช้ทั้ง “TROG” และ “TROK”

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ตารางที่ 1 เเทียบอักษรและสระไทยและอักษรและสระโรมัน

		อักษรและสระโรมัน		ตัวอย่าง
อักษรและสระไทย		ข้อมูลชื่อ	หลักเกณฑ์	
		ถนน	ราชบัณฑิตฯ	
ก	พยัญชนะต้น	k/ g	k	TALAD GAO (ตลาดเก่า) RONGFAI-FA-KAO (โรงไฟฟ้าเก่า)
	พยัญชนะท้าย	k/ g	k	TROK กับ TROG (ตรอก)
ข	พยัญชนะต้น	kh/ k	kh	KHELANGNAKORN (เขलगันคร) PAKAHM (ป่าขาม)
	พยัญชนะท้าย	- ²	k	---
ค	พยัญชนะต้น	k	kh	WANGKOANG (วังโค้ง)
	พยัญชนะท้าย	- ³	k	---
ช	พยัญชนะต้น	ch/ sh	ch	CHANGPUAG (ช้างเผือก) SUSHADA (สุชาดา)
	พยัญชนะท้าย	ch/ j	t	UPPARAJ (อุปราช)
ด	พยัญชนะต้น	t/ th	t	PRASAANMAITRI (ประธานไมตรี) MONTHREE (มนตรี)
	พยัญชนะท้าย	t/ th	t	DUANGRAT (ดวงรัตน์) RACHABUTH (ราชบุตร)
ท/ธ	พยัญชนะต้น	th/ t	th	TAKRAOWNOI (ท่าครวน้อย) THANANGLOI (ท่านางลอย)
	พยัญชนะท้าย	- ⁴	t	---
ผ/ พ	พยัญชนะต้น	p	ph	WAD TONPUNG (วัดต้นผึ้ง)
				KAMPANGMUAN (กำแพงเมือง)
	พยัญชนะท้าย	- ⁵	p	---
อะ		a/ u	a	KLONG CHOLPRATHARN (คลองชลประทาน)
				SUNKONG (สันโค้ง)
อา		a/ aa/	a	PAKAHM (ป่าขาม)
		ar		PRASAANMAITRI (ประธานไมตรี)
อี		i/ ee	i	PRASAANMAITRI (ประธานไมตรี) MONTHREE (มนตรี)
อุ		u/ oo	u	RACHABUTH (ราชบุตร) LOOGSUA (ลูกเสือ)
เอ		e/ ae	e	KHELANGNAKORN (เขलगันคร)
				CHAREONPRATHAET (เจริญประเทศ)
เอือ		ua	uea	WANGNUA (วังเหนือ)

²ไม่ปรากฏการใช้ในข้อมูลชื่อถนนในเขตเทศบาลนครลำปาง

³ไม่ปรากฏการใช้ในข้อมูลชื่อถนนในเขตเทศบาลนครลำปาง

⁴ไม่ปรากฏการใช้ในข้อมูลชื่อถนนในเขตเทศบาลนครลำปาง

⁵ไม่ปรากฏการใช้ในข้อมูลชื่อถนนในเขตเทศบาลนครลำปาง

อาจสรุปได้ว่าป้ายที่ใช้ตัวอักษรโรมันที่มีความแตกต่างกันอาจเกิดจากสาเหตุสองส่วนใหญ่นั้นคือ การขาดมาตรฐานกลาง และปัญหาเชิงเทคนิค ได้แก่ การขาดความรู้เรื่องการเทียบอักษรไทยกับอักษรโรมัน, หลักเกณฑ์การถอดเสียงฯ ของราชบัณฑิตยสถานที่ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความสับสน, การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ป้ายชื่อบางป้ายที่อ้างถึงถนนเส้นเดียวกัน แต่สะกดแตกต่างกัน, ความเคยชินของผู้ใช้ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ, ชื่อถนนบางชื่อเป็นชื่อเฉพาะ การสะกดจึงไม่ตรงตามเกณฑ์ หรือวิถีปฏิบัติ เช่น ถนนวิชารุดคำเนิน THANON VAJIRAVUDH DAMNOEN รวมไปถึงความไม่รอบคอบของผู้เขียนป้าย

5) สาเหตุหนึ่งของปัญหาการแปลภาษาไทยเป็นอังกฤษก็คือ ภายในหน่วยงานอย่างเทศบาลนครลำปาง มิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีกลไกและระบบสำหรับกำหนดชื่อแปลเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อตรวจสอบเป็นครั้งไป

2.2 การแปลภาษาไทย-จีน

ในส่วนโครงการวิจัย *การศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางเป็นภาษาจีน* (ภายใต้แผนการวิจัยนี้) โดย เพ็ญพรธชา ชัยธีระสุเวท ศึกษาผ่านรายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนที่ปรากฏในหนังสือแนะนำเที่ยวจังหวัดลำปางของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) รายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนที่พบจากแหล่งข้อมูลทั้งจากหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ และป้ายสาธารณะมีข้อสังเกตดังนี้

1) แม้ว่าภาษาจีนมีบทบาทในภาษาไทยมาอย่างยาวนาน แต่ก็ยังไม่มีระบบมาตรฐานการแปลไทยเป็นจีนแบบที่เป็นในภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน อาจเนื่องด้วยว่า ตัวอักษรจีนต่างจากอักษรโรมันที่เป็นอักษรภาพและต้องอาศัยการตีความในการแปลเพื่อสื่อความหมายให้ครบตรงตามวัตถุประสงค์

2) เมื่อพิจารณาในกรณีชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง พบว่ามีกลวิธีการแปล 4 กลวิธี เรียงลำดับตามความถี่ที่ใช้ดังนี้ อันดับที่ 1 กลวิธีการแปลผสม อันดับที่ 2 กลวิธีการแปลเอาความหมาย อันดับที่ 3 กลวิธีการตั้งชื่อใหม่และ อันดับที่ 4 กลวิธีการแปลทับศัพท์

2.1) กลวิธีการแปลทับศัพท์ เป็นกลวิธีที่ใช้คำอ่านภาษาไทยมาทับศัพท์เป็นชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีน แต่มีการใช้ในสถานที่ของลำปางน้อยที่สุด จากการวิเคราะห์พบว่าชื่อสถานที่ทั้ง 4 ชื่อ ใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ทั้งข้อความประเภทไม่เพิ่มคำในฉบับแปล การใช้กลวิธีดังกล่าว จะพบกับการใช้ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นคำสามพยางค์ และจะใช้คำอ่านภาษาไทยทั้งข้อความมาทับศัพท์เป็นชื่อภาษาจีน แบบพยางค์ต่อพยางค์ได้แก่ 办扫娜(บริเวณป้ายโลหะสีทองจัดทำโดยเทศบาลนครลำปาง) อ่านว่า ป่าน เสา น่าน คือ บ้านเสานัก, 萨潘考 (Tourism Authority of Thailand, 2017) อ่านว่า ซ่า พาน เหา คือ สะพานขาว (หมายถึง สะพานรัชฎาภิเศก) 潭帕泰 (Tourism Authority of Thailand, 2017) อ่านว่า ถ่าน ผ้าไท คือถ้ำผาไท และ 龙普娇 (Tourism Authority of Thailand, 2017) อ่านว่า หลง ผู้ เจียว คือหล่มภูเขียว

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

แต่ทว่า ข้อจำกัดของการใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ คือ ถึงแม้ผู้แปลจะรักษาโครงสร้างของภาษาต้นฉบับไว้อย่างครบถ้วน แต่ผู้รับสารซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ผู้ซึ่งที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น จะไม่สามารถเข้าใจเนื้อความที่ถูกถ่ายทอดออกมา อีกทั้งความหมายแฝงในภาษาต้นฉบับก็มิได้ถูกถ่ายทอดและอธิบายผ่านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในสถานการณ์นี้เช่นกัน

2.2) กลวิธีการแปลเอาความหมาย เป็นกลวิธีการแปลความหมายจากชื่อเดิมในภาษาไทยอย่างตรงความหมายในภาษาจีนจากการวิเคราะห์พบว่า ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาจีนที่ใช้กลวิธีการแปลเช่นนี้มากเป็นอันดับสอง ลักษณะเด่น คือ คำหลักของชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นคำสามัญในภาษาไทยจะสามารถเทียบเคียงได้กับคำสามัญที่มีความหมายในภาษาจีน ซึ่งมักจะเป็นคำที่บ่งบอกถึงประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น วัด, ศาล, พิพิธภัณฑ์, บ้าน, สะพาน, ถนน, ศูนย์, ถ้ำ และสวนพฤกษชาติ เป็นต้น

นอกจากนี้ ส่วนขยายของชื่อสถานที่ท่องเที่ยวมักจะเป็นคำที่ขยายความเพื่อบ่งบอกถึงประวัติความเป็นมา ลักษณะเด่นทางกายภาพของสิ่งปลูกสร้าง หรือพันธกิจหลักของสถานที่แห่งนั้น อีกทั้งการถ่ายทอดความหมายของส่วนขยายดังกล่าวก็ได้ใช้กลวิธีการแปลเอาความหมายเพื่อกำหนดความหมายตามภาษาต้นฉบับเช่นกัน ส่วนขยายของคำไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของภาษาไทย เช่น “-ศรีชุม”, “-อนุรักษช้างไทย” หรือในรูปแบบของภาษาล้านนา เช่น “ชาว” ก็ได้ถูกถ่ายทอดออกมาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ อีกทั้งก็ไม่ได้ทำให้รรถรสของคำนั้นเสียไปแต่อย่างใด

นอกจากนี้ กลวิธีการเพิ่มคำในภาษาฉบับแปลที่พบเป็นการเพิ่มหรือเสริมคำเข้าไปในภาษาฉบับแปลที่สัมพันธ์หรือไม่เกี่ยวข้องกับชื่อเดิมแต่อย่างใด แต่จุดเด่นของกลวิธีการเพิ่มคำคือ ทำหน้าที่เป็นคำขยายเพื่อบรรยายถึงจุดเด่นหรือวิถีทางภูมิศาสตร์ของสถานที่นั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น “บ้านแสนรัก” ใช้ 南邦古典栢木屋 (CTRIP, 2017) อ่านว่า หนาน ปางกู เตียนจวงมู่อู่คำที่เลือกแปลตามภาษาต้นฉบับ 古典 [กู่ เตียน] หมายถึง “คลาสสิก, รูปแบบโบราณ, ถือเป็นแบบฉบับ” 栢 [จวง] หมายถึง “พันธุ์ไม้ชนิดหนึ่ง” 木 [มู่] หมายถึง “ไม้” 屋 [อู] หมายถึง “บ้าน” คำที่เพิ่มในภาษาฉบับแปล ได้แก่ 南邦 [หนาน ปาง] หมายถึง “ลำปาง” กลวิธีการแปลเอาความหมายดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะพบการใช้กลวิธีการเพิ่มคำและลดคำในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล แต่หากพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการแปล จะพบว่า กลวิธีการแปลนี้นอกจากจะสามารถถ่ายทอดภาษาและความหมายแล้ว ยังสามารถถ่ายทอดสื่อสารทางวัฒนธรรมระหว่างผู้พูดภาษาต่างกันได้

2.3) กลวิธีการแปลผสม เป็นกลวิธีที่นิยมที่สุด ส่วนหนึ่งแปลด้วยกลวิธีการทับศัพท์ และอีกส่วนหนึ่งแปลด้วยกลวิธีการแปลเอาความหมาย กลวิธีการแปลผสมเป็นกลวิธีที่นิยมที่สุด ส่วนที่แปลด้วยกลวิธีการทับศัพท์มักจะเป็นชื่อจังหวัด เช่น 南邦 [หนาน ปาง] คือ “ลำปาง” หรือชื่อเฉพาะของสถานที่นั้น ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาล้านนาต่างถูกถอดเสียงออกมาเป็นภาษาจีน ซึ่งไม่มีความหมายในภาษาจีน และยังทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของคำนั้นอีกด้วย เช่น 希荣曼寺 (Tourism Authority of Thailand, Chiang Mai Office, 2017)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

อ่านว่า ซี หลง ม่าน ชื่อวัดศรีรองเมือง(ชื่อ หมายถึงวัด ซีหลงม่าน ถอดเสียงจาก ศรีรองเมืองหรือ 扫纳屋 (CTRIP, 2017) อ่านว่าเซ่า น่า อุบ้านแสนัก(อุ หมายถึง บ้าน เซ่า น่า ถอดเสียงมาจาก แสนัก)เป็นต้น

ลักษณะเด่นที่พบจากการใช้กลวิธีการแปลดังกล่าว ยังพบการใช้กลวิธีการเพิ่มคำและลดคำในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล กล่าวโดยสรุป กลวิธีการแปลผสม สามารถสื่อความหมายไปยังผู้รับสารได้ในระดับความหมายเบื้องต้น เนื่องจากกลวิธีการแปลดังกล่าวเป็นการแปลผสม ปัญหาการแปลทับศัพท์สำหรับชื่อสถานที่ที่มีความหมายแฝงในภาษาต้นฉบับ หรือสถานที่ใดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือศิลปวัฒนธรรม ผู้แปลควรพิจารณาถึงการสื่อความหมายเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับไปยังภาษาแปลให้กับผู้รับสาร

2.4) กลวิธีการตั้งชื่อใหม่ เป็นกลวิธีที่นำจุดเด่นของสถานที่ สถานที่ตั้ง ภูมิหลังหรือประวัติความเป็นมา หรือสิ่งเปรียบเทียบที่สามารถเชื่อมโยงได้ของสถานที่หนึ่งๆ มาใช้ในการตั้งชื่อใหม่ที่มีความหมายแตกต่างจากชื่อเดิมในภาษาต้นฉบับ จากการวิเคราะห์พบว่า การใช้กลวิธีดังกล่าวสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นชื่อที่จดจำได้ง่าย แต่วิธีนี้กลับไม่เป็นที่นิยมใช้ เนื่องจากมีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น นอกจากนี้การนำสิ่งเปรียบเทียบที่สามารถเชื่อมโยงได้กับสถานที่นั้นๆ สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการต่อสถานที่นั้นๆได้ การใช้กลวิธีการแปลดังกล่าวพบเพียง 5 ชื่อเท่านั้นยกตัวอย่างเช่น “วัดเจดีย์ขาวหลัง” 南邦白塔寺 (Tourism Authority of Thailand, Chiang Mai Office, 2017)อ่านว่า หนาน ปางไป ถ่า ชื่อแปลว่า วัดเจดีย์ขาวของลำปาง

3) ข้อผิดพลาดที่พบในขั้นตอนการแปลจากการสำรวจพบว่า นอกจากกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันแล้ว ยังมีการใช้ชื่อภาษาจีนที่นับเป็นข้อผิดพลาด ได้แก่ 磅都博诗(บริเวณป้ายโลหะสีทองจัดทำโดยเทศบาลนครลำปาง) อ่านว่า ผ่าง ตู บัว ชื่อซึ่งเป็นชื่อของวัดประตูปอง นั่นคือ คำว่า 诗 [ชื่อ] ที่ปรากฏบนป้ายสาธารณะ หมายถึง “โคลง, กลอน, บทกวี, บทนิพนธ์” ซึ่งหากพิจารณาจากตัวอักษรจีนแล้ว คำว่า 诗 [ชื่อ] ให้ความหมายต่างกับคำว่า 寺 [ชื่อ] ที่หมายถึง “วัด, อาราม” ทั้งในด้านของรูปตัวอักษร การออกเสียง และความหมาย ข้อผิดพลาดที่พบข้างต้นอาจเกิดจากการละเลยการตรวจสอบความถูกต้องของบทแปล

4) เช่นเดียวกันกับป้ายไทย-อังกฤษคือ กล่าวคือภายในหน่วยงานอย่างเทศบาลนครลำปาง มิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีกลไกและระบบสำหรับกำหนดชื่อแปลเทียบต้องพึงพาผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อตรวจสอบเป็นครั้งไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นภาษาจีนที่ไม่คุ้นเคยก็อาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่ายในขั้นตอนตรวจสอบหลังจากทำการผลิตและติดตั้งป้ายไปแล้ว

2.3 การแปลภาษาไทย-อังกฤษ-จีน

แนวโน้มป้ายพหุภาษาเพื่อการท่องเที่ยวขึ้นมีมากขึ้นสอดคล้องกับการสนับสนุนการท่องเที่ยว และการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจีนที่มากขึ้นไปด้วย แม้จะมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับการแปลสองภาษาที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ แต่ก่อนหน้านั้นภาษาที่สามที่ปรากฏในป้ายเขตภาคเหนือมักจะเป็นอักษรธรรมหรือตัวเมืองในภาษา “ล้านนา”

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ที่มักจะเกิดจากการใช้เพื่อสร้างอัตลักษณ์ความแตกต่างจากภาคกลางมากกว่าจะใช้เพื่อสื่อสารอย่างจริงจัง พบข้อสังเกตจากการสำรวจวรรณกรรมและการลงภาคสนามเกี่ยวกับป้ายพหุภาษาดังนี้

1) หลักการแปลภาษาไทย-อังกฤษ-จีน เป็นการประยุกต์ป้ายไทย-อังกฤษ และไทย-จีน เข้ามาใช้ร่วมกัน สำหรับป้าย 3 ภาษา แบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ ป้ายท่องเที่ยวของเทศบาล (ป้ายโลหะพื้นสีฟ้า) โดยจำแนกข้อมูลจากแหล่งที่มา ดังนี้ป้ายบอกทางและป้ายชื่อสถานที่ของเทศบาลนครลำปาง ประเภทที่สอง คือ ป้ายของวัดหรือองค์กรเอกชน บริเวณวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม, วัดประตูปอง และป้ายโรงเรียนประชาวิทย และป้ายโรงเรียนมัธยมวิทยาที่เป็นโรงเรียนสอนภาษาจีน

ส่วนป้าย 4 ภาษา แบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ ป้ายท่องเที่ยวของเทศบาล (ป้ายไม้) บริเวณริมแม่น้ำวัง, บริเวณหออะม็อก หรือป้อมปืนโบราณ บริเวณห้าแยกหอนาฬิกาอันเป็นจุดเด่นหน้าสำนักงานเทศบาลนครลำปางประเภทที่สอง คือ ป้ายของวัด เช่น วัดนาแก้วใต้

3) ปัญหาการใช้ภาษาในป้ายของเทศบาลก็คล้ายกับป้ายสองภาษาที่กล่าวมาเบื้องต้นเนื่องจากว่าเทศบาลมิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่กรณีนี้ที่เพิ่มเติมก็จะต้องประสานงานเพิ่มเติม ทำให้อำนาจการตัดสินใจของเทศบาลถูกแบ่งขยอย่อยไปอีก

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

โดยทฤษฎีแล้วอำนาจในการบริหารพื้นที่จะขึ้นตรงกับเทศบาลนครลำปาง ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติแล้ว รัฐส่วนกลางในนามของหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทอย่างมากต่อปฏิบัติการในเขตพื้นที่เมือง ในเชิงประวัติศาสตร์แล้ว เทศบาลถูกกำกับจากรัฐส่วนกลางอย่างเข้มข้นตั้งแต่ทศวรรษ 2500 เป็นอย่างช้าในนามของกระทรวงมหาดไทย แม้ในทศวรรษ 2540 ที่รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนและนโยบายรัฐหลังจากนั้นจะสนับสนุนการกระจายอำนาจให้มากขึ้น แต่ก็พบว่ามียุทธศาสตร์ที่ยังพบปัญหาที่ผูกอยู่กับส่วนกลางอยู่

แม้จะแบ่งป้ายเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ป้ายชื่อถนน, ป้ายบอกทาง, ป้ายสนับสนุนการท่องเที่ยวและป้ายชื่อสถานที่สำคัญ แต่ประเด็นของป้ายสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว มีอยู่ 2 มิติ คือ ป้ายที่สื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรงที่ได้รับการสนับสนุนผ่านนโยบายการท่องเที่ยว และป้ายสาธารณะเพื่อสื่อความหมายทั่วไป ถูกกำกับด้วยรหัสทางราชการผ่านอำนาจทางภาษาของราชบัณฑิตยสถาน ป้ายแรกมีลักษณะเฉพาะเจาะจงเพื่อบอกตำแหน่งและทิศทางสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางด้วยตัวเองผ่านการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต หนังสือคู่มือแนะนำ ดังนั้นป้ายที่สำคัญไม่แพ้กันก็คือป้ายสาธารณะที่บ่งบอกชื่อสถานที่ โดยเฉพาะถนนที่สามารถจะใช้เป็นจุดอ้างอิงได้ในแผนที่ท่องเที่ยว ที่สามารถกำหนดจุดอ้างอิง และทิศทางได้

ป้ายส่วนใหญ่จะจัดทำโดยเทศบาลนครลำปาง ยกเว้นแต่บางพื้นที่ที่เป็นเขตทางหลวง ก็จะเป็นการดำเนินการโดยกรมทางหลวง แต่ก็อาจมีบางป้ายที่ได้รับการจัดทำจากหน่วยงานสนับสนุนการท่องเที่ยวในภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานกีฬาและท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาลำปาง, สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ฯลฯ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

ดังนั้น อำนาจเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาในแผ่นป้ายจึงสัมพันธ์กับหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็น ราชบัณฑิตยสถาน ที่ควบคุมมาตรฐานการใช้ภาษาในระดับชาติ, กรมทางหลวงในส่วนที่มีพื้นที่ซ้อนทับหรือคาบเกี่ยวกับพื้นที่ของเทศบาล และมีระเบียบควบคุมเกี่ยวกับป้ายบนทางหลวง ทั้งยังทำการออกแบบ ก่อสร้างและติดตั้งป้ายที่เป็นของกรมทางหลวงเองด้วย นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็มีบทบาทไม่น้อยในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมเนื้อหาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประเทศและระดับโลกด้วยสื่อและงบประมาณที่มีนอกรจากปัญหาการแทรกแซงผ่านอำนาจดังกล่าวโดยตรงแล้ว ในระดับท้องถิ่นเองก็ประสบปัญหาเนื่องจากขาดประสบการณ์และความรู้ ความเชี่ยวชาญกับกิจการที่มีลักษณะเฉพาะ การกำหนดการแปลภาษาจึงตกอยู่ภายใต้อำนาจความรู้ ความเชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ไปด้วย

หน่วยงานเทศบาลนครลำปางเกี่ยวข้องกับการจัดทำป้ายในปัจจุบันมีอยู่ 2 ส่วนได้แก่ สำนักงานช่างและงานส่งเสริมการท่องเที่ยว เทศบาลนครลำปาง ส่วนแรกจะเกี่ยวข้องกับการออกแบบ ก่อสร้างและติดตั้งป้าย ส่วนหลังจะเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง แม้เทศบาลนครลำปางมีการกิจและนโยบายที่จะติดตั้งป้ายเพื่อสื่อสารทั้งป้ายทั่วไปและป้ายท่องเที่ยว แต่เทศบาลนครลำปางมิได้มีผู้เชี่ยวชาญภาษาโดยตรง ทำให้การจัดทำป้ายภาษาต่างๆ ต้องพึ่งพิงบุคคลภายนอกอย่างเช่น ครูในโรงเรียนเทศบาล กรณีภาษาจีน หรือการให้ผู้รับเหมาก่อสร้างป้ายนั้นๆ ไปจ้างวานให้ผู้เชี่ยวชาญแปลภาษาให้ทำให้ไม่มีมาตรฐานหรือการควบคุมตรวจสอบคุณภาพการใช้ภาษาในป้ายดังกล่าว(นริศรา หงสกุล, 2560, 17 พฤษภาคม) ขณะที่แขวงทางหลวงลำปางนั้นการกำหนดชื่อภาษาอังกฤษในแผ่นป้ายกลับเป็นการกำหนดจากหน่วยงานตามชื่อของป้าย หน่วยงานใดที่มีป้ายหน่วยงานนั้นก็ต้องกำหนดชื่อภาษาอังกฤษกำกับมาด้วย (เมธี เทพปินตา, 2560, 27 กรกฎาคม)

การยอมรับอำนาจจากภาครัฐจึงเป็นทั้งการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติที่คิดว่าน่าจะถูกต้องเหมาะสม อีกด้านหนึ่งก็คือ การตกอยู่ภายใต้อำนาจการบังคับใช้กฎเกณฑ์จากส่วนกลาง ทั้งที่ในบางกรณีอาจมีกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะที่ต้องตัดสินใจด้วยมาตรฐานของท้องถิ่น

อีกด้านหนึ่งที่ปฏิเสธมิได้ก็คือ หน่วยงานท้องถิ่นขาดความเชี่ยวชาญ หรือกระทั่งการเงินเล่า ไม่สามารถบรรลุได้มาตรฐาน นอกจากจะสะท้อนถึงความรู้ประสิทธิภาพในเชิงอัตวิสัยแล้ว ในเชิงโครงสร้างแล้วมันเกิดมาจากการที่ท้องถิ่นไม่ได้จัดเตรียมกลไกสำหรับการดำเนินการดังกล่าว ในที่สุดก็จะกลายเป็นข้ออ้างสำหรับรัฐส่วนกลางจะเข้ามาแทรกแซงในการจัดการผ่านอำนาจความรู้ เช่นเดียวกับที่รัฐบาลส่วนกลางมักใช้อำนาจแบบรวมศูนย์ในการจัดการเรื่องความรู้เสมอมา

สรุปผลการวิจัย

พบว่า การเลือกใช้ "ภูมินาม" ทั้งสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนบนป้ายบอกทาง และป้ายชื่อในเขตเทศบาลนครลำปางได้อิงกับหลักการแปลความหมายที่แตกต่างกันไป มีความผิดพลาด ลักลั่นที่

ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2560)

สังเกตได้อย่างชัดเจน ทำให้กระบวนการการสื่อความหมายสำหรับนักท้องถิ่นยิ่งมีความคลาดเคลื่อนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาจีน ทั้งที่สามารถสร้างแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางได้

ด้วยการวางกรอบมาตรฐานดังกล่าวสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงคือ เทศบาลนครลำปาง กลับไม่มีหน่วยงานที่ทำงานดังกล่าวโดยเฉพาะ ทั้งยังไม่มีมาตรฐานกลางสำหรับการอ้างอิงที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นระเบียบหรือคำสั่ง หรือข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ ทำให้การตัดสินใจดังกล่าวต้องพึ่งพากับผู้เชี่ยวชาญที่มีความชอบธรรมและอ้างอิงได้ซึ่งมักจะเป็นองค์กรภาครัฐในส่วนกลาง สะท้อนให้เห็นว่าปฏิบัติการผ่านการเลือกใช้ภาษานั้น ได้แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ส่วนกลางมีเหนือกว่าท้องถิ่นในฐานะที่เป็นผู้ที่สามารถอ้างความรู้และความเชี่ยวชาญที่มีมากกว่า เห็นได้ชัดจากอำนาจของราชบัณฑิตยสถาน ที่ครองทักษะทางด้านภาษาศาสตร์ แต่กระนั้นก็พบว่า มีข้อจำกัดในการใช้งานจริงในบางกรณี กรมทางหลวงที่มีรับผิดชอบพื้นที่ทางหลวงและไหล่ทางอันเป็นที่ตั้งของป้ายจำนวนหนึ่งก็มีวิธีการใช้ต่างออกไป หรือกระทั่งการท้องถิ่นแห่งประเทศไทยที่มักสร้างป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่มีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ สัมพันธ์กับนโยบายการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวของรัฐ

ดังนั้นเมื่อไม่มีมาตรฐานสำหรับใช้เทียบเคียงหรืออ้างอิง จึงนำไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้ที่ผิดพลาดได้ง่าย เช่นเดียวกับระบบการตรวจสอบการใช้ภาษาบนแผ่นป้าย กระนั้นปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดมาจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจของหน่วยงานดังกล่าวที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดแคลนทักษะและความเชี่ยวชาญทางด้านภาษา หรือเครือข่ายที่ปรึกษาที่จะสร้างทางเลือกของการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับการใช้งานจริง

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อวิเคราะห์การเลือกใช้ "ภูมินาม" ทั้งสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนบนป้ายบอกทางและป้ายชื่อในเขตเทศบาลนครลำปาง พบว่าป้ายในพื้นที่สาธารณะมีความหมายและปฏิบัติการด้านภาษาศาสตร์ผ่านอำนาจของผู้รับผิดชอบในพื้นที่ และผู้เชี่ยวชาญอย่างราชบัณฑิตยสถาน-กรมทางหลวง-การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อันถือเป็นอำนาจจากผู้เชี่ยวชาญส่วนกลางที่ปฏิบัติการในเขตพื้นที่ทางการเมืองอย่างเทศบาลนครลำปาง การดำเนินดังกล่าวเกิดปัญหาในการใช้งานจริงเนื่องจากไม่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน หรือตรงตามวัตถุประสงค์ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะสร้างมาตรฐานดังกล่าวเป็นของตนเองได้ กล่าวคือ อาจจะกำหนดมาตรฐานท้องถิ่นที่มีความยืดหยุ่นในการใช้งานกว่ามาตรฐานของราชบัณฑิตยสถาน ลักษณะที่เป็นอยู่จึงแสดงให้เห็นว่าองค์กรท้องถิ่นยังไร้ซึ่งอำนาจในการกำหนดตนเอง (โปรดพิจารณาเพิ่มเติมฉวีวรรณ นาคเสวีวงศ์และอุดร ต้นติสุนทร, 2554; ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์, 2559)แม้จะเป็นเรื่องระดับจุลภาคในการจัดทำป้ายสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวก็ตาม สอดคล้องแนวคิดภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ที่ได้อภิปรายการกำหนดเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ที่มีต่อพื้นที่ต่างๆ โดยใช้ให้เห็นมิติของอำนาจและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เก่งกิจ กิติเรียงลาภ. (2559). เทคโนโลยีการทำให้แผนที่ในยุคสงครามเย็น กับกำเนิดของแผนที่สมัยใหม่ของชาติในประเทศไทย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา และสังคมวิทยาภาคใต้ครั้งที่ 2 “ศาสตร์แห่งการจำ ศิลป์แห่งการลืม” เล่ม 1, 25-27 สิงหาคม พ.ศ. 2559 อาคาร 58 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ฉวีวรรณ นาคเสวีวงศ์ และอุดร ต้นติสุนทร. (2554). ความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 4(4), 1– 15.
- เชียมไ้ และคณะ. (ม.ป.ป.). *แผ่นพับนิทรรศการปูนและเสรี* 4 มีนาคม - 26 เมษายน 2560 ณ หอศิลป์การแสดงนครลำปาง-บ้านบริบูรณ์ ชุมชนกาดกองต้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง.
- นปिता จิตมุง. (2554). *การตั้งชื่อถนนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาเรศ บรรเทงจิตร. (2560). *การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน*. สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2560, จาก http://www.dss.go.th/images/st-article/sti_11_2544_romanization.pdf
- เทศบาลนครลำปาง. (2560). *ที่ตั้งและขนาด*. ค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.lampangcity.go.th/location.php>
- นริศรา หงสกุล. (2560, 17 พฤษภาคม). การสื่อสารระหว่างบุคคล [การประชุมกลุ่มย่อย].
- ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์. (2559). อำนาจนำของ “สิงห์”: การสร้างพื้นที่ในเขตเมืองของข้าราชการนักปกครองส่วนภูมิภาค จากหลังสงครามโลกครั้งที่ 2. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 9(1), 18 – 40.
- ภัทรธินันท์ ศรีจอมทอง. (2559). *ภูมิทัศน์ภาษาในล้านนา*, เชียงใหม่ : วิทอินดีไซน์.
- เมฆม สอดส่องกฤษ. (2555). การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 8(2), 59-89.
- เมธี เทพปิตา. (2560, 27 กรกฎาคม). หัวหน้างานอำนวยความสะดวก แขวงทางหลวงที่ 1 หน่วยงานแขวงทางหลวงลำปางที่ 1, 27 กรกฎาคม 2560 สัมภาษณ์โดย วิศว์ เศรษฐกร..
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศรีشنا เจริญเนตร. (2560, 6 พฤษภาคม). ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง. สัมภาษณ์โดย ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์
- โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา. (2551). *ภูมินามของหมู่บ้านในจังหวัดลำปาง*. (รายงานวิจัย). ลำปาง: สภาวิจัยแห่งชาติ (วช.).

CTRIP. (2017). "南邦旅游景点" (สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง). Retrieved on July 10, 2017 from <http://you.ctrip.com/sight/lampang24600.html>

Tourism Authority of Thailand, Chiang Mai Office. (2017). "旅游攻略" (แหล่งท่องเที่ยว). Retrieved on July 10, 2017 from <https://goo.gl/wmLYfg>

Bantoengjit, D. (2017). *Romanization of The Thai language*. Library department and Science and Technology information center. Retrieved July 6, 2017 from http://www.dss.go.th/images/st-article/sti_11_2544_romanization.pdf (In Thai)

Hongsakul, N. (2017, March 17th). Individual communication [Focus group]

Jareonnate, S. (2017, March 17th). Assistant Professor at Faculty of Fine and Applied Arts, Thammasat University, Lampang Campus. Interviewed by Potjanalawan, P.

Translate Thai References

Jitmoong, N.. (2011). *The Naming of Streets in Bangkok*. Master's Thesis in Arts, Department of Thai language, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)

Kitirianglarp, K. (2016). Cartographic Technology in Cold War Era and the Birth of Modern Map of Nation in Thailand. *2nd National Conference in History, Anthropology and Sociology Network in Southern Thailand, Vol.1*, August 25-27, 2016 Building 58, Songkhla Nakharin, Pattani Campus. (In Thai)

Lampang Municipality. (2017). *Location and size*. Retrieved July 4th , 2017, from <http://www.lampangcity.go.th/location.php> (In Thai)

Nakseweewong, C &Tantisunthorn, U. (2011).Progress of Decentralized Management and the Transfer of Responsibility to Local Government Organizations in KhonKaen Province. *Local Administration Journal*, 4(4), 1-15. (In Thai)

Potjanalawan. P. (2016). Singha”: The Creation of Urban Space by Provincial Administrators after World War II.*Local Administration Journal*, 9(1), 18-40.(In Thai)

Rattanapakdee, O. and Klinbubpa, W. (2008). *Toponym of villages in Lampang Province* (Research Report). Lampang: National Research Council of Thailand. (In Thai)

Royal Society. (1999). *Rule of Romanization of Thai Alphabet*. Bangkok: Royal Society. (In Thai)

- Sium Tai et al. (n.d.). *Brochure of Puan and Seri Exhibition* March 4th- April 26th 2017 at Nakhon Lampang Gallery-Boribun house, Kadkongta community, Amphoe Muang, Lampang. (In Thai)
- Srijomtong, P. (2016). *Linguistic landscape in Lanna*. Chiangmai : Wit Design. (In Thai)
- Sodsongkrit, M. (2012). A survey and analysis of the tradename in Chinese Thais merchant shop and stores in Muang District, UbonRatchathani Province. *Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University*. 8(2), 59-89. (In Thai)
- Teppinta, M. (2017, July 27th). Chief of Department of Security, 1st Lampang Highway District. Interviewed by Sethakorn, W. (In Thai)